

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๑
ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการกระจายอำนาจ
ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
สภาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒
วันอังคารที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๗๐๑ ชั้น ๗ อาคารรัฐสภา ๓

อนุกรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายชูชัย ศุภวงศ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายชงทอง จันทรางศุ	อนุกรรมการ
๓. นายมานิจ สุขสมจิตร	อนุกรรมการ
๔. นายปกรณ์ ปรียากร	อนุกรรมการ
๕. นายวิทยา งานทวี	อนุกรรมการ
๖. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	อนุกรรมการ
๗. นายสนั่น อินทรประเสริฐ	อนุกรรมการ
๘. นางอังคณา นีละไพจิตร	อนุกรรมการ
๙. นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล	อนุกรรมการ
๑๐. นายกิตติศักดิ์ ประกิต	อนุกรรมการ
๑๑. นายเอกบุญ วงศ์สวัสดิกุล	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๒. นางสาวสุนทรียา เหมือนพะวงศ์	เลขานุการคณะกรรมการ

อนุกรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	(ลาการประชุม)
๒. นายเดชอุดม ไกรฤทธิ	(ลาการประชุม)
๓. นายวิจิตร วิชัยสาร	(ลาการประชุม)
๔. พลเอก อัฐฐพร เจริญพานิช	(ลาการประชุม)
๕. นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท	(ลาการประชุม)
๖. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	(ลาการประชุม)

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

เมื่ออนุกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานคณะอนุกรรมการได้กล่าวเปิดการประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ประธานคณะอนุกรรมการได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า เห็นควรอนุญาตให้สื่อมวลชนเข้ารับฟังการประชุมคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมของประชาชน และการกระจายอำนาจได้

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

๓.๑ พิจารณากรอบระยะเวลาการทำงานของคณะอนุกรรมการ

ที่ประชุมได้นำเสนอ (ร่าง) แผนปฏิบัติการของคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๑ เกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามกรอบของอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ รวมทั้งให้คณะอนุกรรมการเสนอความจำเป็นในการเป็นผู้รับผิดชอบนำเสนอข้อมูลเรื่องต่าง ๆ ซึ่งที่ประชุมได้ปรับแก้ไข เพื่อจะได้นำเสนอแผนปฏิบัติการต่อที่ประชุมคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ดังตารางแผนปฏิบัติการที่แนบมาท้ายบันทึกการประชุม

๓.๒ ที่ประชุมได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาและกำหนดแนวทางในการจัดทำกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ โดยพิจารณาในประเด็นหลักเรื่อง อำนาจของชุมชน และสิทธิชุมชน ดังนี้

๑. ที่ประชุมได้มีการพิจารณาในรายละเอียดประเด็นหลักของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จำนวน ๓ มาตรา คือ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๘ ดังนี้ ในเรื่องเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น คั้งเดิมย่อมมีสิทธิในการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและในการมีส่วนร่วมจัดการ บำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการคุ้มครองส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจะกระทำมิได้ และบุคคลควรมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติตามหน้าที่ ประกอบกับบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินการ โครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใด ที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตน เช่น ในการพิจารณาเรื่องสิทธินั้นจะพบว่าส่วนใหญ่จะเน้นด้านสิทธิส่วนบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งควรจะมีการเน้นที่สิทธิของชุมชนด้วยเพราะปัจจุบันนี้ เวลาเกิดปัญหาต่าง ๆ ประชาชนไม่สามารถฟ้องด้วยตนเองได้ เช่น ในการกระทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหาย ประชาชนควรเข้าเป็นผู้เสียหายได้ เพื่อทำให้เกิดการรู้สึกว่าเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

๒. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการประชุมครั้งแรกได้แยกเป็นการมีส่วนร่วมทั่วไปและการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ในการประชุมครั้งนี้มีความเห็นว่าการรวมการมีส่วนร่วมทั่วไปและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเข้าด้วยกันเพื่อจะได้สามารถพิจารณาไปในแนวทางเดียวกัน

๓. การพิจารณากรอบที่ ๑ ต้องมีการกำหนดประเด็นปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาย่างชัดเจน โดยให้คณะกรรมการแต่ละท่านช่วยกันกำหนดคำถามเนื้อหาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดขอบเขตให้ชัดเจน ซึ่งแนวทางที่มีการกำหนดกรอบไว้นั้นสามารถมีการแก้ไขเพิ่มเติมได้

๔. ประเด็นเรื่องความยุติธรรมนั้น จะต้องทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม

๕. สิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นจะต้องได้รับการคุ้มครองทั้งในรูปแบบของ สิทธิเอกชนและสิทธิชุมชน

๖. การจัดการทรัพย์สินของบุคคลนั้น การใช้สิทธิของประชาชนต้องไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย สីลธรรมอันดีของประชาชนและจะต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น ดังนั้นการที่ผู้ใดมีสิทธิเสรีภาพจะต้องอยู่ในระดับที่ไม่มากเกินไปเพราะจะทำให้ผู้นั้นสามารถใช้สิทธิของตนในการรุกรานสิทธิคนอื่น ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายได้

๗. การพิจารณาหลักการประชาธิปไตยนั้น จะเป็นการพิจารณาโดยคำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญ แต่ก็ควรมีการรับรองและคุ้มครองถึงเสียงส่วนน้อยด้วย และไม่ควรมีการพิจารณาตามหลักที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น ควรจะต้องมีการพิจารณาด้านจารีต ประเพณี วัฒนธรรม ระเบียบแบบแผนของแต่ละชุมชนประกอบด้วย เช่น การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญนั้น จะยึดถือตามหลักกฎหมายเป็นสำคัญ ซึ่งหากเรื่องใดไม่มีกฎหมายกำหนดก็จะไม่พิจารณาให้ ซึ่งควรมีการพิจารณาในด้านของสิทธิขั้นพื้นฐานด้วย เพื่อให้ประชาชนสามารถได้รับความเป็นธรรมในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนอย่างแท้จริง

๘. สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนนั้นจะต้องได้รับการคุ้มครอง เพื่อไม่ให้รัฐเข้ามามีอำนาจในการจัดการ กำหนดหรือแทรกแซงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนได้ เช่น ไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวในเรื่องของสิทธิในครอบครัว การจัดการเรื่องมรดก เป็นต้น และควรให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนเองได้ โดยปราศจากอำนาจรัฐที่เข้ามามีอำนาจในการจัดการสิทธิของประชาชนโดยเด็ดขาด เพราะจะทำให้กระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

๙. ควรให้สิทธิของประชาชนในการรวมตัวกัน เพื่อสามารถเรียกร้องสิทธิ และเสรีภาพของตนเมื่อได้รับความเดือดร้อน จากการกระทำของรัฐ และควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิให้ประชาชนรู้เพื่อจะได้ใช้สิทธิของตนอย่างถูกต้อง

๑๐. ควรมีการกำหนดความหมายของคำว่า “ชุมชน” เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและถูกต้องตรงกัน เช่น การแบ่งประเภทของชุมชน เป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ซึ่งที่ประชุมได้มีการเสนอให้ตัดคำว่า “ดั้งเดิม” ทิ้งในส่วนของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม แต่เสียงส่วนใหญ่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรตัด เพราะเป็นสิ่งที่มิบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น ๆ และการคงคำว่า “ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม” ไว้จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมนั้นได้รับการคุ้มครองสิทธิของเขาอย่างชัดเจน

๑๑. การคุ้มครองสิทธิมีการพิจารณาทั้งในลักษณะที่เป็น Negative, Positive และ Active คือ การรู้จักสิทธิของตน มีการเรียกร้องสิทธิของตน มีการยืนยันว่าตนเองมีสิทธิ และมีการต่อสู้เพื่อให้ได้รับการคุ้มครองป้องกันสิทธิของตนเองในฐานะเป็นผู้ใช้สิทธิซึ่งควรจะมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน

๑๒. ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นชอบในเรื่องสิทธิหน้าที่ของประชาชนต้องได้รับการรับรองและคุ้มครอง เช่น สิทธิของชุมชนชาวเขา ชนกลุ่มน้อย ชุมชนทางศาสนา จะต้องมีการรับรองให้ชัดเจน และจะต้องมีการคุ้มครองสิทธิของผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย เพื่อให้ ผู้หญิง เด็ก และคนพิการ ได้รับการคุ้มครองอย่างเป็นธรรม และเท่าเทียมกันกับคนอื่น ๆ

๑๓. ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. อบจ. นั้น ควรจะให้ประชาชนสามารถเรียกร้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวปฏิบัติตามหน้าที่ของตนได้ในกรณีที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนควรให้ประชาชนมีสิทธิในการเป็นผู้เสียหายเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมได้

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมได้กำหนดให้มีการประชุมคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ครั้งต่อไป ในวันพุธที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม คณะกรรมการ หมายเลข ๓๗๐๑ ชั้น ๗ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานคณะอนุกรรมการได้ขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุม และกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๓๐ นาฬิกา

นายศุภโชค ชุนอิว

วิทยากร ๖ สำนักกรรมการ ๓

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นายประสิทธิ์ผล ยูวะเวส

นิติกร ๘ ๖ สำนักกรรมการ ๓

ผู้ตรวจทาน

แผนปฏิบัติการของคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑

ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ

แผนปฏิบัติการของคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑

เดือนกุมภาพันธ์ (5-23 ก.พ.50)	จ	อ	พ	พฤ	ศ	จ	อ	พ	พฤ	ศ	จ	อ	พ	พฤ	ศ	ผู้รับผิดชอบในการนำเสนอ
	๕	๖	๗	๘	๙	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓	
ประเด็นปัญหา/ข้อเสนอเพื่อแก้ไข																
๑. อำนาจของชุมชน / สิทธิชุมชน																ดร.กิตติศักดิ์,ดร.สุนทรียา,ดร.จันทจิรา
๒. การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น																รศ.วุฒิสาร,อ.วัชรินทร์
๓. แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ																ดร.เอกบุญ,อ.ปกรณ์,รศ.วุฒิสาร,อ.สนั่น,อ.มานิจ,อ.วัชรินทร์
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชน (ทั่วไป,ทางการเมือง)																ดร.สุนทรียา,ดร.จันทจิรา,อ.สนั่น ดร.เอกบุญ
๕. สิทธิ/เสรีภาพ/หน้าที่ของ ประชาชน																อ.เดชอุดม,อ.มานิจ,อ.วัชรินทร์,อ.รัชฎาภรณ์,อ.สุพจน์,อังคณา
๖. มาตรการบังคับให้เกิดการรับรองสิทธิและเสรีภาพ																ดร.กิตติศักดิ์,ดร.สุนทรียา,อ.วัชรินทร์,อังคณา
๗. พิจารณาทบทวน/เพิ่มเติมประเด็นตามข้อ 1-6 จัดเตรียมเอกสารเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ ยกร่างฯ วันที่ 21-22 กพ.50																ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ

หมายเหตุ

๑) การดำเนินงาน ชี้ดหลักการ ๓ข. (ไม่ชุง ไม่ยาก และไม่ยาว) และกรอบแนวทางหลัก ๑๐ประการ ของคณะกรรมการ ยกร่างรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกรอบแนวทางของคณะอนุกรรมการยกร่างฯ กรอบที่ ๑ ๕แนวทาง

๒) ตามกำหนดการประชุมทุกวันอังคาร, พุธ, พฤหัส เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๐๐ น. แต่หากจะขยายเวลาประชุม ในวันพุธ, วันพฤหัส ในเวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ขึ้นอยู่กับที่ประชุม

๓) จะนำเสนอความคืบหน้าการดำเนินงานให้คณะกรรมการยกร่างฯ (ชุดใหญ่) ทุกวันอังคาร เวลา ๑๔.๐๐ น.